

[Начало](#) > ... > [Семейноправни Въпроси И Наследство](#) > [Имуществено При Брак И Гражданско Партньорство](#) > [Режими На Имуществени Отношения](#) > [Portugal](#)

Режими на имуществени отношения

Съдържание,
предоставено от

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Португалия

1 Има ли законов режим на имуществени отношения между съпрузи в тази държава членка? В какво се състои той?

Да. По принцип съпрузите са свободни да избират режима на имуществени отношения, като сключват брачен договор, известен като предбрачно споразумение (*convenção antenupcial*), както е предвидено в член 1698 от Гражданския кодекс на Португалия (*Código Civil*).

Ако обаче съпрузите не изберат режим на имуществени отношения или когато, в определени случаи, предбрачното споразумение е недействително, законоустановеният режим на имуществени отношения, който се прилага по подразбиране, е съвместна собственост върху имуществото, придобито по време брака, в съответствие с членове 1717 и 1721 от Гражданския кодекс.

В този случай в членове 1721 до 1731 от Гражданския кодекс се определя кой имот е съвместна собственост и кой е лична собственост.

По изключение в определени случаи съгласно член 1720 от Гражданския кодекс режимът на разделност е задължителен.

2 Как могат съпрузите да организират своя режим на имуществени отношения? Какви са формалните изисквания в този случай?

Съпрузите могат да уредят своя режим на имуществени отношения, като сключат предбрачно споразумение, посредством което могат да изберат един от трите режима на имуществени отношения, предвидени в Гражданския кодекс, или да се споразумеят за нещо различно в рамките на приложимото право (член 1698 от Гражданския кодекс).

Трите режима на имуществени отношения, предвидени в Гражданския кодекс, са:

- съвместна собственост върху имуществото, придобито по време на брака (*regime da comunhão de adquiridos* — членове от 1721 до 1731 от Гражданския кодекс);
- съвместна собственост върху цялото имущество (*regime da comunhão geral de bens* — членове от 1732 до 1734 от Гражданския кодекс);
- режим на разделност (*regime da separação de bens* — членове от 1735 до 1735 от Гражданския кодекс).

Както бе посочено по-горе, съпрузите могат да се споразумеят за нещо различно в рамките на приложимото право. Това е случаят, в който режимът на имуществени отношения е режимът на съвместна собственост на придобитото по време на брака имущество, но съпрузите се споразумяват в предбрачно споразумение, че конкретен недвижим имот, придобит от единия от тях преди брака (например семейно жилище), ще стане съвместно притежавано имущество след брака, тъй като и

дватама искат да носят отговорност за заема, когато това имущество е обременено с ипотека.

Що се отнася до формалните изисквания, предбрачното споразумение трябва да бъде под формата на официален документ, изготвен пред нотариус (нотариално заверен акт), или изявление, направено пред длъжностно лице по гражданско състояние (член 1710 от Гражданския кодекс и членове 189—191 от Кодекса за регистъра по гражданско състояние (*Código do Registo Civil*)).

По принцип предбрачното споразумение трябва да бъде сключено преди брака. В съответствие с член 1714 от Гражданския кодекс предбрачното споразумение и режимът на имуществени отношения не могат да се променят след сключването на брака, освен ако не е предвидено друго в член 1715 от Гражданския кодекс.

Правните разпоредби, приложими към предбрачните споразумения, могат да бъдат намерени в книга IV, дял II, глава IX, раздел III от Гражданския кодекс (членове от 1698 до 1716).

Правните разпоредби, приложими за брачни дарения и дарове между съпрузи, могат да бъдат намерени в книга IV, дял II, глава X, раздели I и II от Гражданския кодекс (членове от 1753 до 1766).

3 Съществуват ли ограничения на свободата в организиране на режима на имуществени отношения между съпрузи?

В два случая, посочени в член 1720 от Гражданския кодекс, режимът на разделност е задължителен: когато бракът е сключен без да са спазени подготвителните формалности за сключване на брак и когато съпрузите са на 60 или повече години.

Иначе съпрузите са свободни да избират договореностите си в рамките на приложимото право.

4 Какви са правните последици от развода, раздялата или унищожаването на брака по отношение на режима на имуществени отношения между съпрузи?

Съгласно член 1688 от Гражданския кодекс брачните отношения приключват с развод или унищожаване на брака, без това да засяга споразуменията за издръжка. Законната раздяла не прекратява брака, но правните последици са много сходни с тези на развода, както е обяснено по-долу.

Що се отнася до делбата на имуществото и плащането на задълженията, съгласно член 1689 от Гражданския кодекс, с прекратяването на режима на имуществени отношения всеки от съпрузите или съответните им наследници има право да получи личното си имущество и своя дял от всяко съвместно притежавано имущество. Съпругът, който има задължения към брачното имущество, трябва да уреди тези задължения.

По отношение на задълженията първо се изплащат солидарните задължения от съвместното имущество и едва след това се уреждат останалите задължения. Ако единият от съпрузите има задължение към другия съпруг, той трябва да плати това задължение от своя дял от съвместната собственост. Когато няма съвместно притежавано имущество, съпругът трябва да плати задължението от личното си имущество.

Правни последици от развода

Последиците от развода са предвидени в членове 1788—1793-A от Гражданския кодекс.

Общият принцип е, че с развода бракът се прекратява и се пораждат същите правни последици като при прекратяване поради смърт.

Що се отнася до наследството, в съответствие с член 2133 от Гражданския кодекс след постановяването на решението за развод бившият съпруг губи правното си положение на законен наследник дори когато решението за развод е постановено след смъртта на другия съпруг.

Съгласно португалското право като правило брачното имущество се разделя само след приключване на бракоразводното производство, а не докато то е висящо. В случай на развод по взаимно съгласие обаче пред службата по гражданско състояние съпрузите могат незабавно да се споразумеят за начина, по който ще се подели брачното имущество (член 272-А от Кодекса за регистъра по гражданското състояние).

По отношение на последиците от развода общото правило е, че:

- Разводът влиза в сила от датата, на която решението за развод стане окончателно.

Имуществените последици от развода между съпрузите са следните:

- Разводът има обратно действие по отношение на имуществените споразумения между съпрузите от датата, на която е образувано делото за развод.
- По искане на единия от съпрузите обаче имуществените последици от техния развод могат да имат обратна сила от датата, на която съпрузите са престанали да живеят заедно, ако тази дата е установена в хода на производството.
- При делбата на имуществото след развода нито един от съпрузите не може да получи повече, отколкото би получил, ако бракът е бил сключен при режим на съвместна собственост върху имуществото, придобито след брака.
- Всеки съпруг губи всички облаги, получени или които ще бъдат получени в резултат на брака (напр. дарения между съпрузи; дарове, направени от трето лице на двойката с оглед на брака им); в този случай лицето, направило дара, може да реши дали облагите да бъдат предоставени на децата на двойката.
- Съпруг, който е претърпял вреда, има право да иска обезщетение от другия съпруг съгласно общите правила за гражданска отговорност и в обикновените съдилища.
- Когато основанията за развода са свързани с психично разстройство на единия от съпрузите, този, който подава молбата за развод, трябва да обезщети другия съпруг за причинените му в резултат на прекратяването на брака неимуществени вреди. Този иск трябва да бъде предявен в хода на самото бракоразводно дело.
- Всеки съпруг може да поиска от съда да му предостави правото да продължи да ползва под наем семейното жилище, независимо дали то е съвместна собственост или е лична собственост на другия съпруг.
- Домашните любимци се поверяват на единия или на двамата съпрузи, като се вземат предвид интересите на всеки от съпрузите и на техните деца и благосъстоянието на животното.

Имуществените последици от развода по отношение на връзката между съпрузите и трети лица са следните:

- съпрузите могат да противопоставят имуществените последици от развода на трети лица след датата, на която съдебното решение е вписано в регистъра по гражданското състояние.

По отношение на задълженията за издръжка между бивши съпрузи в членове 2016 и 2019 от Гражданския кодекс се постановява, че:

- Като общо правило след развода всеки бивш съпруг е задължен да се издържа сам.
- Всеки бивш съпруг има право на издръжка, независимо от това дали разводът е бил по взаимно съгласие или не, но правото на издръжка може да бъде отказано от съображения за справедливост.
- Правото на издръжка се прекратява, ако бенефициерът повторно встъпи в брак, в съжителство или престане да отговаря на изискванията поради неправомерно поведение.

Последици от законната раздяла

Относно законната раздяла член 1794 от Гражданския кодекс препраща към разпоредбите за развода, както е посочено по-горе, с едно изключение: законната раздяла не прекратява брака.

Освен това единствено изключение, в съответствие с членове 1795-А, 2016 и 2133 от Гражданския кодекс последиците от законната делба на брачното имущество, задълженията за издръжка и наследяването са същите като при последиците от развод.

Правни последици от унищожаването

Съществува разлика между унищожаването на брак и нищожния брак.

В случай на нищожен брак съгласно членове от 1628 до 1630 от Гражданския кодекс (напр. при пълно отсъствие на съгласие от единия или двамата съпрузи) нищожният брак не поражда никакви последици.

В случай на унищожаване на граждански брак в съответствие с член 1631 от Гражданския кодекс (напр. в случай на правни пречки или съгласие, опорочено поради грешка), в член 1647 от Гражданския кодекс са предвидени следните последици:

- Ако и двамата съпрузи действат добросъвестно, бракът поражда последици между тях и за трети лица, докато решението за неговото унищожаване не стане окончателно.
- Ако само единият съпруг действа добросъвестно, тогава само той може да се ползва от последиците от брака. Освен това добросъвестният съпруг може да противопостави последиците от брака на трети лица, при условие че те отразяват връзката между съпрузите.

Тези правила се прилагат по отношение на унищожаването на католически бракове, постановено от църковните органи, докато съдебното решение не бъде вписано в регистъра по гражданско състояние, при условие че католическият брак е вписан там.

В членове 1649 и 1650 от Гражданския кодекс се предвиждат специални имуществени санкции в случай на брак между малолетни или непълнолетни деца или брак, в нарушение на законовите пречки, например:

- Малолетни или непълнолетни деца, които сключват брак без необходимото разрешение, се смятат за непълнолетни до навършване на пълнолетие за целите на управлението на имуществото, притежавано към момента на брака и придобито след брака чрез дарение. Въпреки това всяка необходима издръжка ще им бъде предоставена от приходите от това имущество.
- До навършване на пълнолетие на малолетното или непълнолетното дете въпросното имущество ще се управлява от неговите родители или законен представител, а не от неговия съпруг.
- Това имущество не може да се използва нито по време на брака, нито след неговото прекратяване, за уреждане на задълженията на някой от съпрузите, възникнали преди навършването на пълнолетие.
- Ако бъдат нарушени посочените в член 1604, букви с) и d) от Гражданския кодекс пречки (напр. пречка поради кръвно родство), съпругът, извършил нарушението, не може да получи от другия съпруг никакви облаги чрез дарение или завещание.

5 Какви са последиците от смъртта на единия от съпрузите върху режима на имуществени отношения между тях?

Режимът на имуществени отношения приключва при смърт, както е предвидено в член 1788 от Гражданския кодекс.

Съвместната собственост трябва да бъде поделена. Имуществото на починалия включва неговото лично имущество, и когато е приложимо, неговия дял от съвместно притежаваното от съпрузите имущество в съответствие с член 2024 от Гражданския кодекс.

Като общо правило преживелият съпруг е наследник по закон и се ползва от запазена част от наследството, независимо от съществуването на завещание (членове 2131 и 2133 или членове 2158 и 2159 от Гражданския кодекс, когато е приложимо).

Освен това при условията на член 2103-А от Гражданския кодекс при делбата на имуществото преживелият съпруг има право да получи ползването на семейното жилище, на вещите в него и на обзавеждането му. Когато това надхвърля неговия дял както в наследството, така и в съвместно притежаваното имущество, преживелият съпруг трябва да обезщети останалите наследници.

В съответствие с член 1698 и член 1700, параграф 3 от Гражданския кодекс обаче, когато режимът на

имуществени отношения е режим на разделност, съпрузите могат да се откажат от правното си положение на наследници в предбрачното споразумение.

6 Кой орган е компетентен да се произнесе по случай, свързан с режима на имуществени отношения между съпрузи?

Съдилищата, службите по вписванията и нотариусите имат правомощията да решават въпроси, свързани с брачното имущество, както е уместно в ситуациите, посочени по-долу.

В португалското законодателство предбрачните споразумения и режимите на имуществени отношения по принцип не подлежат на промяна съгласно член 1714 от Гражданския кодекс. В този смисъл, ако бъдещите съпрузи желаят да се споразумеят относно режима на имуществени отношения и да се отклонят от законоустановения режим, режимът на имуществени отношения трябва да бъде установен в предбрачно споразумение (член 1710 от Гражданския кодекс), което трябва да бъде сключено преди встъпването на съпрузите в брак. По време на брака съпрузите не могат да сключват споразумение за изменение или прекратяване на режима на имуществени отношения. Изключенията от този принцип са предвидени в член 1715 от Гражданския кодекс (*напр.* съдебна подялба на имущество или законна раздяла на съпрузите).

Уговорките относно имуществения режим, трябва да бъдат определени в предбрачно споразумение (член 1698 от Гражданския кодекс), чието сключване трябва да отговаря на изискванията за форма и публикуване. Съгласно член 1710 от Гражданския кодекс предбрачните споразумения трябва да бъдат под формата на изявление, направено пред длъжностно лице от гражданския регистър, или публичен акт, съставен пред нотариус, в противен случай те са недействителни. За да имат ефект спрямо трети лица предбрачните споразумения трябва да бъдат вписани, както е предвидено в член 1711, параграф 1 от Гражданския кодекс. За тази цел не се смятат за трети страни наследниците на съпрузите и другите страни по предбрачното споразумение. Вписването на споразумението не отменя необходимостта в имотния регистър да се впишат факти, подлежащи на вписване в него. Съществува срок, който трябва да бъде спазен: предбрачното споразумение трябва да бъде подписано преди брака, но между подписването му и сключването на брака не трябва да е минала повече от една година, в противен случай споразумението се прекратява в съответствие с член 1716 от Гражданския кодекс.

Горната информация може да бъде намерена в ръководството *Os Regulamentos Europeus: Impacto na actividade registal e notarial* (Европейските регламенти: Въздействие върху дейността на службите по вписванията и нотариусите), на разположение на португалски и английски език на адрес <https://www.redecivil.csm.org.pt/os-regulamentos-europeus-impacto-na-atividade-registal-e-notarial/>.

В случай на развод, законна раздяла или унищожаване на брака, органът, който отговаря за делбата на имуществото и следователно за прилагането на съответния режим на имуществени отношения към подялбата, ще зависи от това дали съпрузите са се споразумели за това как ще бъде поделено брачното имущество.

Ако съпрузите се споразумеят за делбата на брачното имущество, в случай на развод или законна раздяла, отговорност носят службите по гражданско състояние. В този случай има два възможни сценария: в случай на развод или законна раздяла по взаимно съгласие службите по гражданско състояние се занимават с развода или законната раздяла и като част от тези производства могат да одобрят споразумението за делба на имуществото, да насочат плащането на данъчни задължения и да направят всякакви промени в имотния регистър, произтичащи от делбата на имуществото; в случай на развод по исков ред или законна раздяла, за които са компетентни съдилищата за семейството и непълнолетните (*Tribunais de Família e Menores*), ако страните се споразумеят за делба на имуществото след развода или раздялата, тогава службите по гражданско състояние се занимават с делбата, данъчните задължения и всякакви промени в имотния регистър, произтичащи от делбата на имуществото. Съответните правила са посочени в членове 272-А и 272-В от Кодекса за регистъра по гражданско състояние. Практическа информация относно тази служба и свързаните с нея разноски може да бъде намерена на адрес <https://justica.gov.pt/Servicos/Balcao-Divorcio-com-Partilha>.

Като алтернатива, ако споразумение за делба на имуществото бъде постигнато след развода или законната раздяла, страните могат да подпишат публичен акт за това пред нотариус. В този случай

нотариусът отговаря за вписването на недвижимото имущество в срок от два месеца, а страните трябва да изпълнят своите данъчни задължения в същия срок (член 8-В и член 8-С от Кодекса за кадастъра и имотния регистър (*Código do Registo Predial*)).

Когато съпрузите не могат да постигнат споразумение относно делбата на имуществото в случай на развод, законна раздяла или унищожаване, образуването на производството за делба на имуществото, известно като „производство по опис“ (*processo de inventário*), трябва да бъде поискано от всяка от страните. В случаите, посочени в член 1083, параграф 1 от Гражданския процесуален кодекс (*Código de Processo Civil*) (напр. когато производство по опис е спомагателно спрямо други съдебни производства), производството по опис е в изключителната компетентност на съдилищата. В други случаи, в съответствие с член 1083, параграф 2 от Гражданския процесуален кодекс, производство по опис може, по избор на заявителя или по взаимно съгласие между всички заинтересовани страни, да бъде започнато пред съд или нотариус от списъка, посочен в член 1 от Правния режим на производството по опис (*Regime do Inventário Notarial*), публикуван в приложение към Закон № 117/19 от 13 септември 2019 г. Нотариусите разглеждат случая, като използват деловодна система <https://www.inventarios.pt/>.

7 Какви са последиците от имуществения режим между съпрузи за правоотношенията между единия от съпрузите и трети лица?

В членове 1682 и 1683 от Гражданския кодекс се предвижда, че в някои случаи единият съпруг трябва да получи съгласието на другия съпруг, за да сключи определени договори с трето лице. Това зависи от режима на имуществени отношения (напр. режим на разделност или режим на съвместна собственост на имуществото), правомощията за управление, произтичащи от този режим (напр. съвместно управление на определено имущество), естеството на имуществото (напр. семейно жилище, общо имущество) или естеството на договора (напр. договор за покупко-продажба, приемане на дарове).

Съгласно член 1687 от Гражданския кодекс липсата на съгласие от другия съпруг има следните последици за трети лица:

- Ако единият от съпрузите сключи договор, с който се нарушават разпоредбите на член 1682, параграфи 1 и 3 (напр. прехвърляне на собствеността върху определено движимо имущество), член 1682-А (напр. прехвърляне на собствеността върху недвижим имот в режим на съвместна собственост; прехвърляне на собствеността върху семейното жилище съгласно всеки режим на имуществени отношения), член 1682-В (напр. прекратяване на договор за наем за семейното жилище) или член 1683, параграф 2 (отказ от наследство или завет) от Гражданския кодекс, другият съпруг или негов наследник може да поиска унищожаване на този договор.
- Ако единият съпруг прехвърли собствеността върху невписано движимо имущество или сключи договор, който води до учредяване на тежест върху въпросното имущество, без съгласието на другия съпруг, когато това съгласие е необходимо, горепосоченото унищожаване е непротивопоставимо на добросъвестните трети лица.
- Ако единият от съпрузите незаконно прехвърли собствеността върху имущество, принадлежащо единствено на другия съпруг, или сключи договор, който води до учредяване на тежест върху това имущество, договърът е нищожен и цената трябва бъде възстановена, по-специално в съответствие с членове 892—904 от Гражданския кодекс, в които се посочват последиците от липсата на легитимност на продавача.

8 Кратко описание на процедурата за разпределение, включително разделянето, разпределянето и ликвидирането на режима на имуществените отношения между съпрузи в тази държава членка.

Когато бъде постигнато споразумение относно делбата на имуществото, то може да бъде одобрено от службите по гражданско състояние или да бъде изложено в публичен акт, подписан пред нотариус, в зависимост от случаите, посочени по-горе в отговора на въпрос 6.

Когато не е постигнато споразумение за делба на имуществото, се започва производство по опис в съда или при нотариус, както вече беше описано в отговора на въпрос 6.

Съдебното производство по опис се урежда от разпоредбите на книга V, дял XVI (членове 1082 до 1130) от Гражданския процесуален кодекс, които се прилагат, с необходимите изменения, за нотариалното производство по опис (член 2 от Правния режим на производството по опис, публикуван в приложението към Закон 117/19 от 13 септември 2019 г.).

Производството по описа за делба на съпружеското имущество включва следните етапи: начален етап; възражение и проверка на задълженията; предварително изслушване на заинтересованите страни; предварителен ред и среща на заинтересованите страни (*conferência de interessados*); план за делба и решение за утвърждаване; крайни етапи.

9 Каква е процедурата и документите или информацията, които обикновено се изискват за целите на регистрацията на недвижимата собственост?

Всеки, който иска вписване на недвижим имот, трябва да подаде заявление за вписване в службата на имотния регистър и да приложи документални доказателства. Обикновено изискваните документи са: публичен акт; правно описание на имуществото (*caderneta predial*); доказателство за заплащане на такса и общински данък върху имуществото; заличаване на ипотека, когато е приложимо. Ако тези документи вече са вписани в службата на имотния регистър, трябва само да се направи препратка към тях.

Освен това, ако заявлението е подадено от представител на заявителя, към заявлението трябва да бъде включено неговото пълномощно. Съгласно член 39 от Кодекса за кадастъра и имотния регистър обаче адвокатите, нотариусите и правните консултанти (*solicitadores*) не трябва да прилагат пълномощно, за да подадат молба за вписване.

Заявителите, които притежават цифров сертификат (граждани с португалска лична карта, адвокати, нотариуси и правни консултанти, надлежно регистрирани в съответните професионални организации), могат да подават заявление за вписване на недвижим имот и да добавят необходимите документи онлайн. Заявителите, които не притежават цифров сертификат, могат да подадат заявлението лично в Службата по кадастъра и имотния регистър или да го изпратят по пощата.

Информация за процедурата по вписване и свързаните с нея разноски може да бъде намерена на адрес:

<https://justica.gov.pt/Servicos/Pedir-registo-predial>

Справка в настоящите версии на Гражданския кодекс и останалото посочено по-горе законодателство може да бъде извършвана на португалски език на следната връзка:

[Código Civil](#)

[Código do Registo Civil](#)

[Código do Registo Predial](#)

[Código de Processo Civil](#)

[Regime do Inventário Notarial](#)

Заклучителна бележка:

Този информационен лист съдържа обща информация; тя не е изчерпателна и не обвързва звеното за контакт, Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела, съдилищата или други адресати. Винаги трябва да се прави справка в актуалната версия на приложимото законодателство. Предоставената тук информация не замества правните съвети от юридически специалист.

■ Последна актуализация: 13/10/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската

съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.